

XII. Ita-ne, inquit, et Joannes, de quo loquebaris, cum peccato natus est? Invenisti plane præter peccatum natum, quem invenis præter Adam natum. Non avellis hanc sententiam de manibus fidelium: « Per unum hominem mors, et per unum resurrectio mortuorum. Si cut in Adam omnes moriuntur, sic et in Christo omnes vivificabuntur. Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines pertransiit¹. » Si verba mea hæc essent, posset a me hæc sententia dici expressius? posset evidentius? posset plenius? « Ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt. » Jam tu excipe Joannem: si separaveris ab hominibus, si separaveris ab illo tramite humanæ propaginis, si separaveris a complexu masculi et foeminæ, etiam ab ista sententia separabis. Nam ille qui voluit ab ea esse separatus, per virginem est venire dignatus. Ut quid me cogis discutere merita Joannis? In utero Dominum salutavit; sed puto quia eum salutavit, a quo salutem desideravit. Non quærit tuam perniciosissimam defensionem. Venienti Domino ad baptismum suum, conscius communis infirmitatis ait: « Ego a te debeo baptizari². » Veniebat enim Dominus ad commendandam etiam in baptismo humilitatem, ad ipsius sacramenti consecrationem. Quia sic suscepit baptismum juvenis, quemadmodum infans circumcisionem. Suscepit commendanda medicamenta, non vulnera. Ille autem quare diceret: Ego a te debeo baptizari, mundus ab omni penitus noxa, si non in eo erat quod sanaretur, si non in eo erat quod mundaretur? Ille se dicit debitorem, et tu eum purgas, ne debita relaxentur. « Ego a te, inquit, debeo baptizari: » opus est mihi, necessarium est mihi. Et hoc illi ibi præstitum est. Quando enim Do-

¹ Rom. v, 12, etc. — ² Matth. iii, 14.

minus in aquam, non ille præter aquam. Quid pluribus? Cesset deinceps, si fieri potest, contrarius disputator; quia et præconem suum liberavit ipse Salvator.

SERMO CCXCIV¹.

Habitus in basilica Majorum, in Natali Martyris Guddentis, V. Kalendas Julii.

De baptismo parvulorum, contra Pelagianos.

I. IN Natali sancti Joannis inter cætera quæ dicenda videbantur, ad baptismum parvulorum noster sermo deductus est: et quia jam prolixus erat, et de illo terminando cogitabatur, non tanta dicta sunt de tanta quæstione, quanta in tanto periculo a sollicitis dici debuerunt. Sollicitos autem nos facit, non ipsa sententia jam olim in Ecclesia catholica summa auctoritate fundata, sed disputationes quorundam quæ modo crebrescere, et multorum animos evertere moliuntur. Hodie ergo, adjuvante Domino, placuit nobis hinc loqui. Diem quidem solemnem Martyris celebramus; sed major causa est omnium fidelium, quam tantummodo Martyrum. Non enim omnes fideles iam Martyres, sed illi ideo Martyres, quia fideles. Videamus ergo quid ab eis proponatur, quid eos movet: quoniam et de ipsis non tam refellendis quam sanandis cogitare debemus.

¹ Alias 14 de verbis Apostoli.

II. Concedunt parvulos baptizari oportere. Non ergo quæstio est inter nos et ipsos, utrum parvuli baptizandi sint; sed de causa quæritur, quare baptizandi sint. Hoc ergo quod concedunt, sine ulla cum ipsis dubitatione teneamus. Baptizandos esse parvulos, nemo dubitat. Nemo dubitet, quando nec illi hinc dubitant, qui ex parte aliqua contradicunt. Sed nos dicimus, eos aliter salutem et vitam æternam non habituros, nisi baptizentur in Christo: illi autem dicunt non propter salutem, non propter vitam æternam, sed propter regnum cœlorum. Quid sit hoc, dum exponimus ut possumus, parumper attendite¹. Parvulus, inquit, etsi non baptizetur, merito innocentiae, eo quod nullum habeat omnino, nec proprium, nec originale peccatum, nec ex se, nec de Adam tractum, necesse est, aiunt, ut habeat salutem et vitam æternam, etiamsi non baptizetur; sed propterea baptizandus est, ut intret etiam in regnum Dei, hoc est, in regnum cœlorum. Si discutiendum est hoc, discutiendum est utique propter illos, non propter nos. Fratres enim nostri sunt, permoti sunt profunditate quæstionis; sed regi debuerunt gubernaculo auctoritatis. Cum enim dicunt, non esse baptizandos salutis et vitæ æternæ percipiendæ causa, sed tantummodo regni cœlorum et regni Dei; baptizandos quidem fatentur, sed non propter vitam æternam, sed propter regnum cœlorum. Quid de vita æterna? Habebunt, inquit. Quare habebunt? Quia nullum peccatum habent, et ad damnationem pertinere non possunt. Ergo est vita æterna extra regnum cœlorum?

III. Primus hic error aversandus ab auribus, extirpandus a mentibus. Hoc novum in Ecclesia, prius inauditum est, esse vitam æternam præter regnum cœlorum, esse

¹ Cod. Cass. vii, fol. 280: Quid dicant, dico parvulus, inquit, merito innocentiae suæ, etc.

salutem æternam præter regnum Dei. Primo vide, frater, ne forte hinc consentire nobis debeas, quisquis ad regnum Dei non pertinet, eum ad damnationem sine dubio pertinere. Venturus Dominus, et iudicaturus de vivis et mortuis, sicut Evangelium loquitur, duas partes facturus est, dextram, et sinistram. Sinistris dicturus: « Ite in ignem » æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus. » Dextris dicturus: « Venite, benedicti Patris mei, percipite » regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi¹. » Hac regnum nominat, hac cum diabolo damnationem. Nullus relictus est medius locus, ubi ponere queas infantes. De vivis et mortuis iudicabitur: alii erunt ad dextram, alii ad sinistram: non novi aliud. Qui inducis medium, recede de medio: non te offendat qui dextram quærit. Et te ipsum admoneo: recede de medio, sed noli in sinistram. Si ergo dextra erit et sinistra, et nullum medium locum in Evangelio novimus: ecce in dextra regnum cœlorum est: « Percipite, inquit, regnum. » Qui ibi non est, in sinistra est. Quid erit in sinistra? « Ite in » ignem æternum. » In dextra ad regnum, utique æternum; in sinistra in ignem æternum. Qui non in dextra, procul dubio in sinistra: ergo qui non in regno, procul dubio in igne æterno. Certe habere potest vitam æternam, qui non baptizatur? Non erit in dextra, id est, non erit in regno. Vitam æternam computas ignem sempiternum? Et de ipsa vita æterna audi expressius, quia nihil aliud est regnum quam vita æterna. Prius regnum nominavit, sed in dextris; ignem æternum in sinistris. Extrema autem sententia, ut doceret quid sit regnum, et quid sit ignis æternus. « Tunc, inquit, abibunt isti in ambustionem æternam, justi autem in vitam æternam². » Ecce exposuit tibi quid sit regnum, et quid sit ignis æternus;

¹ Matth. xxv, 33-40. — ² Ibid. 46.

ut quando confiteris parvulum non futurum in regno, fatearis futurum in igne æterno. Regnum enim cœlorum est vita æterna.

IV. Nec aliud etiam apostolus Paulus, cum terreret homines, non parvulos, non baptizatos, sed scelestos, facinorosos, contaminatos, perditos; non eos terruit quod erunt in igne sempiterno, quo sine dubio ibunt, si non corrigantur; sed tantum terruit, quia in regno non erunt, ut cum viderint se perdere spem regni, non viderent esse consequentem nisi pœnam ignis æterni. « Nolite, inquit, » errare; neque fornicatores, neque idolis servientes, » neque adulteri, neque molles, neque masculorum » concubitores, neque fures, neque avari, neque ebriosi, » neque maledici, neque rapaces regnum Dei posside- » bunt¹. » Non dixit: Illi et illi, tales et tales igni æterno torquebuntur; sed: « Regnum Dei non possidebunt. » Subtracta dextra, non remansit nisi sinistra. Unde autem evadunt ab igne sempiterno? Non ob aliud, nisi quia erunt in regno. Sequitur: « Et hæc quidem fuistis. » Et unde jam non sunt? « Sed abluti estis, sed sanctificati » estis, sed justificati estis in nomine Domini nostri Jesu » Christi, et in Spiritu Dei nostri. In nomine Domini » nostri Jesu Christi². Non enim est aliud nomen sub » cœlo, in quo oportet salvos fieri nos³, » nos omnes, pusillos cum magnis. Si autem salvos fieri oportet nos in hoc nomine, sine hoc nomine procul dubio nec salus erit, quæ sine Christo promittitur parvulis. Pace eorum dicam, qui cuiquam salutem promittit sine Christo, nescio utrum ipse salutem habere possit in Christo.

V. Deinde quærimus ab eis: Quid si aliquis dicat, parvulos merito innocentiae suæ, sicut dicitis, atque immunitatis ab omni delicto, non solum habituros salutem et

¹ 2 Cor. vi, 6-10. — ² Ibid. xi. — ³ Act. iv, 12.

vitam æternam, sed et regnum Dei; unde apud vos definitum certumque est, sine baptismo regnum Dei non habituros parvulos; ut divideretis eis pro arbitrio vestro, non adjuutores parvulorum, sed oppressores miserorum; ut divideretis eis pro arbitrio vestro, et daretis eis salutem et vitam æternam præter regnum cœlorum? Alius benevolentior vobis et misericordior, et ut putatis justior, totum eis dabit, et vitam æternam et regnum cœlorum. Istum quomodo superabitis? Quoniam vos aliquando contra evidentissimam auctoritatem ratiocinatio humana delectat; proferte ipsam regulam rationis vestræ, et asserite, quantis viribus valueritis, unde vincatur iste, qui parvulis propter merita innocentiae, propter nullam, sicut dicitis, culpam, hoc est, originale peccatum, dare voluerit etiam non baptizatis, non solum vitam æternam, verum etiam regnum cœlorum: istum vincite. Ego sine præiudicio partes hujus parumper suspicio, et dicam quod ipse non sentio; sed admoneo vos, ut acriorem adversarium videatis.

VI. Ecce existit nescio quis, et dicit: Parvulus non habens ullum omnino peccatum, nec quod sua vita contraxit, nec quod de vita primi parentis traxit, habebit et vitam æternam et regnum cœlorum. Respondete, vincite hominem resistentem vobis, qui aliter dividitis. Vos enim dicitis: Vitam quidem habebit iste non baptizatus æternam, sed non habebit regnum cœlorum. Ille contra: Imo et vitam et regnum cœlorum. Quare enim patrimonium regni cœlorum abripis innocenti? A quo regnum cœlorum non acquiritur, profecto magno bono fraudatur. Quæ est ista justitia? Dic quare? Quid offendit parvulus non baptizatus, nullam habens culpam, nec suam, nec de parente tractam? Quid offendit, dic mihi, ut non intret in regnum cœlorum, ut separetur a sorte sanctorum, ut sit exul a societate Angelorum? Videris

enim tibi misericors, quia non ei auferis vitam; damnas tamen quem separas a regno cœlorum. Damnas¹: non eum percutis, sed in exilium mittis. Nam et qui exulant, vivunt, si sani sunt: in doloribus corporis non sunt, non torquentur, non carceris tenebris affliguntur: hæc illis sola pœna est, non esse in patria. Si amatur patria, magna pœna; si autem non amatur patria, pejor est cordis pœna. Parvum malum est in hominis corde, qui societatem non quærit sanctorum, qui non desiderat regnum cœlorum? Si non desiderat, pœna est de perversitate; si autem desiderat, pœna est de fraudata charitate. Sed si, quod vis, parva sit pœna, et ipsa parva magna est, si nulla culpa est. Hic defende justitiam Dei. Quare vel parva pœna infligitur innocenti, in quo nullum invenitur omnino peccatum? Dic contra istum adversarium, qui parvulis non baptizatis, misericordia et justitia majore quam tu, dare vult, non solum vitam æternam, verum etiam regnum cœlorum: responde si potes, sed rationem affer: hac enim te gloriari delectat.

VII. Ego istam quæstionem profundam sentio, et ad ejus fundum rimandum vires meas idoneas non agnosco. Libet me et hic exclamare quod Paulus: « O altitudo » divitiarum? » Parvulus non baptizatus pergit in damnationem (Apostoli enim verba sunt: « Ex uno in condemnationem²): non satis invenio dignam causam, quia non invenio, non quia non est. Ubi ergo non invenio in profundo profundum³, attendere debeo humanam infirmitatem, non damnare divinam auctoritatem. Ego prorsus exclamo, nec me pudet: « O altitudo divitiarum sapientiæ » et scientiæ Dei! quam inscrutabilia sunt judicia ejus, » et investigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit sensum

¹ Cod. Cass. vii, fol. 280: Damnas eum, quem dissocias a societate Sanctorum. Jam non eum percutis, etc. — ² Rom. v, 16. — ³ Forte fundum.

» Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? aut quis prior » dedit illi, et retribuetur ei? Quoniam ex ipso, et per » ipsum, et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in sæcula » sæculorum¹. » Ego infirmitatem meam his verbis munio, et hac cautela circumseptus, adversus sagittas ratiocinationum tuarum muratus assisto. Sed tu bellator, hoc est, fortis ratiocinator, huic responde, qui tibi dicit: Prorsus innocens parvulus, et immunis ab omni peccato, et proprio et originali, non solum vitam æternam habebit, sed etiam regnum cœlorum. Hoc est justum. Qui nihil mali habet, quare aliquid boni non habet? Sed scio, inquis², Unde scis? Quia Dominus dixit. Tandem venisti. Non ergo quia tu ratiocinaris, sed quia Dominus dixit. Laudo plane hoc, sanum est: sicut homo non invenisti rationem, fugis ad auctoritatem. Approbo, prorsus approbo. Bene facis: non invenis quid respondeas, ad auctoritatem fuge: non ibi te persequor, non inde expello; imo fugientem recipio et amplector.

VIII. Profer ergo auctoritatem, stemus in ea simul contra communem inimicum. Quia enim parvulus non baptizatus non intrat in regnum cœlorum, et tu dicis et ego. Illi igitur communi adversario, qui dicit non baptizatum parvulum intraturum in regnum cœlorum, resistamus ambo, et adversus ejus insidiosissima jacula scutum fidei proferamus. Cedant paulisper conjecturæ rationis humanæ, assumantur arma divina. « Assumite, inquit » Apostolus, armaturam Dei³. » Ecce simul dicamus huic homini, Christianus es? Christianus, inquit. Audi Evangelium, qui vis non baptizatos parvulos mittere in regnum cœlorum, audi Evangelium: « Nisi quis renatus fuerit » ex aqua et Spiritu sancto, non intrabit in regnum

¹ Rom. xi, 33-36. — ² Cod. Cass. vii, fol. 280: Quid scis? non iturum parvulum in regnum cœlorum. Unde scis? — ³ Ephes. vi, 13.

» Dei¹. » Domini sententia est : huic non resistit , nisi non Christianus. Repulsus est ille , remanet mihi tecum certamen : et forte unde vicisti bono illius , inde bono vinceris tuo. Nam quem vicisti , si durus non est , docuisti. Noli ergo esse durus et tu : simul teneamus interim sententiam istam : « Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu , non intrabit in regnum Dei. » Ideo , inquis , parvulo non baptizato polliceri regnum Dei non possum contra apertam Domini sententiam. Ecce quare dico : Regnum Dei non habebunt. Ecce quare dico : Ideo baptizandi sunt , ut habeant regnum Dei. Ideo dicis? Ideo , inquit. Vide tamen , propter illa quæ supra diximus , ne forte non invenias vitam æternam præter regnum Dei. Multum enim aperta sunt dicta de duabus illis partibus , dextra et sinistra , ubi nullum in medio dedit locum vitæ sine regno. Parum te hoc corrigit? parum admonet? Ipsam mecum lectionem , unde hanc sententiam protulisti , paululum adverte.

IX. Dixisti enim , te ideo regnum cœlorum non baptizatis parvulis nolle promittere , quia sententia Domini aperta est : « Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu , non intrabit in regnum cœlorum². » Non ibi advertisti , cum quæreret Nicodemus , quomodo ista fierent , id est , quomodo renasceret homo , quomodo denuo nasceretur , quoniam non potest utique iterum introire in uterum matris , et denuo nasci ; quid audierit a Domino , quid audierit a magistro bono , quid audierit error a veritate? Inter cætera enim ostendens quemadmodum fiat , etiam similitudinem posuit. Sed prius ait : « Nemo ascendit in cœlum , nisi qui de cœlo descendit , Filius hominis qui est in cœlo³. » In terra erat , et in cœlo se esse dicebat ; et quod est majus , in cœlo filium hominis : ut unam de-

¹ Joan. iii, 5. — ² Ibid. 5. — ³ Ibid. 15.

monstraret in utraque natura personam , et in eo quod Dei Filius erat æqualis Patri , Verbum Dei in principio Deus apud Deum , et in eo quod Filius hominis erat , assumens animam humanam , et indutus hominem , exiens ad homines : quia in hoc utroque non duo Christi sunt , nec duo Filii Dei , sed una persona , unus Christus Dei Filius , idemque unus Christus , non alius , hominis Filius ; sed Dei Filius secundum divinitatem , hominis Filius secundum carnem. Quis autem nostrum , qui parum advertimus , aut parum sapimus , non potius ita vellet distinguere , Filius Dei in cœlo , et Filius hominis in terra? Sed ne sic divideremus , et ita dividendo duas personas induceremus : « Non ascendit in cœlum , inquit , nisi qui de cœlo descendit , Filius hominis. » Filius ergo hominis descendit de cœlo. Nonne Filius hominis in terra factus est? nonne Filius hominis per Mariam factus est? Sed , o homo , noli , inquit , separare , quem volo copulare. Parum est , quia Filius hominis descendit (Christus enim descendit , idemque Filius hominis qui Filius Dei est) : sedet in cœlo , qui ambulat in terra. In cœlo erat , quia ubique est Christus , idemque Christus est et Filius Dei et Filius hominis. Propter unitatem personæ in terra Filius Dei , propter eandem unitatem personæ esse probavimus in cœlo Filium hominis , ex his verbis Domini : « Filius hominis , inquit , qui est in cœlo⁴. » Propter unitatem personæ , nonne in terra constituto atque conspicuo Petrus dicit : « Tu es Christus Filius Dei vivi? »

X. Ergo discat Nicodemus quomodo fiat illud , quod ei minus intelligenti , incredibile et quasi impossibile videbatur : « Nemo ascendit in cœlum , nisi qui de cœlo descendit. » Omnes autem qui renascuntur , utique ascendunt in cœlum : cæterorum nemo prorsus. Et omnes qui re-

⁴ Matth. xvi, 17.

nascuntur, per gratiam Dei ascendunt in cœlum : « Et » nemo ascendit in cœlum, nisi qui de cœlo descendit, » Filius hominis qui est in cœlo. » Unde hoc? Quia omnes qui renascuntur, membra ipsius fiunt; et solus Christus de Maria natus unus est Christus, et cum corpore suo caput unus est Christus. Hoc ergo dicere voluit¹ : « Nemo » ascendit, nisi qui descendit. » Non ergo ascendit, nisi Christus. Si vis ascendere, esto in corpore Christi : si vis ascendere, esto membrum Christi. « Sicut enim in uno » corpore multa membra habemus, omnia autem membra » corporis, cum sint multa, unum est corpus; sic et » Christus² : » quia caput et corpus Christus. Et quomodo fit hoc, adhuc quæramus. Latet quæstio, exaltatur illa profunditas.

XI. Christus peccatum non habet, nec originale traxit, nec suum addidit : extra voluptatem carnalis libidinis venit, non ibi fuit complexus maritalis : de virginis corpore non assumpsit vulnus, sed medicamentum, non assumpsit quod sanaret, sed unde sanaret : quantum ad peccatum pertinet, dico. Solus ergo ille siue peccato : quomodo erunt membra ejus, quorum nullus est sine peccato? Quomodo? Audi similitudinem quæ sequitur : « Et » sicut Moyses exaltavit serpentem in eremo, sic oportet » exaltari Filium hominis; ut omnis qui credit in eum, » non pereat, sed habeat vitam æternam³. » Unde tibi non videbatur peccatores homines posse fieri membra Christi, id est, illius qui nullum omnino haberet peccatum? Serpentis morsu movebaris : ideo crucifigitur Christus, ideo fundit sanguinem Christus in remissionem peccatorum; quia propter peccatum, id est, serpentis

¹ Cod. Cass. vii, fol. 280 : Nemo ascendit, nisi qui ejus membrorum factus fuerit. Nemo enim ascendit, etc. — ² Rom. xii, 4. — ³ Joan. iii, 14, 15.

venenum : « Sicut exaltavit Moyses serpentem in eremo, » unde sanarentur qui in illo deserto a serpentibus mordebantur, et illum exaltatum attendere jubebantur, et quisquis attenderet, sanabatur : « Sic oportet exaltari Filium » hominis, ut omnis qui credit in eum, » id est, qui attendit exaltatum, qui non erubescit crucifixum, qui in cruce Christi gloriatur : « Non pereat, sed habeat vitam æternam. Non pereat, » unde? Credendo in eum. Unde non pereat? Attendendo exaltatum : alioquin perisset. Hoc est enim : « Omnis qui credit in eum, non pereat, » sed habeat vitam æternam. »

XII. Profers parvulum mihi, et jubes ut attendat exaltatum, quem negas habere serpentis venenum. Imo si faves ei, si movet te innocentia in vita propria, noli negare tractum aliquem reatum de vita prima, non sua, sed parentis sui primi. Noli negare; confitere venenum, ut poscas medicamentum : aliter non sanatur. Aut ut quid ei dicis ut credat? Hoc enim respondetur a portante parvulum. Ad verba aliena sanatur, quia ad factum alienum vulneratur. Credit in Jesum Christum? Fit interrogatio : respondetur : Credit. Pro non loquente, pro silente, pro flente, et flendo, quodam modo ut subveniatur orante, respondetur, et valet. An etiam hoc serpens ille persuadere conatur, quia non valet? Absit a cordibus qualiumcumque Christianorum. Ergo respondetur, et valet. Conspiratione quadam communicat spiritus; credit in altero, quia peccavit in altero. An vero invenit vitam præsentis sæculi, quem parturivit infirmitas; et non invenit vitam futuri sæculi, quem parturivit charitas?

XIII. Ergo sicut Moyses exaltavit serpentem in eremo, ut omnis a serpente percussus intueretur exaltatum, et sanaretur : sic oportuit exaltari Filium hominis, ut omnis a serpente venenatus intueatur exaltatum, et sanetur.